

KANSALLISARKISTO

Päätös

xx.xx.2023

KA/15927/28.02.01/2023

Julkishallinnon pysyvästi säilytettävien asiakirjojen säilytysmuoto ja analogisen säilytysmuodon kulttuurihistoriallinen arvo

Arkistolaissa (831/1994) pysyvästi säilytettävillä asiakirjoilla tarkoitetaan lailla tai lain nojalla arkistoitavia asiakirjoja ja tietoaineistoja, jotka niiden säilytysajan päättymisen jälkeen arkistoidaan.

Tässä päätöksessä määrätään arkistolain 1 §:n 1 momentin kohtien 1–6 arkistonmuodostajien (julkishallinnon toimijat) digitoitujen ja digitoitavien pysyvästi säilytettävien asiakirjojen säilytysmuodosta ja analogisen säilytysmuodon kulttuurihistoriallisen arvon arvioinnista.

Annetut seulontapäätökset, jotka liittyvät tähän seulontapäätökseen

Valtionhallinto ja julkisoikeudelliset laitokset ja yhteisöt

- arkistolaitoksen päätös 12.9.2016 (AL/16465/07.01.01.03.02/2016) Sähköisiin diaareihin ja asiakäsittelyjärjestelmiin sisältyvien rekisteröintitietojen ja pysyvästi säilytettävien asiakirjojen säilyttäminen sähköisessä muodossa
- organisaatiokohtaiset asiakirjojen säilytysmuotoa koskevat seulontapäätökset

Kunnat ja kuntayhtymät

- organisaatiokohtaiset asiakirjojen säilytysmuotoa koskevat seulontapäätökset

Lisäksi Kansallisarkisto on antanut seuraavat määräykset, jotka liittyvät tähän seulontapäätökseen:

- Kansallisarkiston antama määräys 22.12.2021 (KA/15906/07.01.01.00/2021) Määräys arkistoitavien asiakirjojen muodosta
- Kansallisarkiston antama määräys 18.5.2021 (KA/26492/03.99/2020) Määräys valtion viranomaisten arkistoitavien asiakirjojen siirtämisestä Kansallisarkistoon

Kansallisarkiston päätös

Kansallisarkisto määrää arkistolain (831/1994) 7, 8, 11 ja 14 a §:ien nojalla arkistolain 1 §:n 1 momentin kohtien 1–6 arkistonmuodostajien analogisten asiakirjojen kulttuurihistoriallisen arvon arvioimisesta seuraavaa:

KANSALLISARKISTO

Arkistonmuodostajat vastaavat kulttuurihistoriallisen arvon arvioinnista soveltaen Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikan erillisliitteessä määriteltyjä kategorioita ja kriteerejä.¹ Kulttuurihistoriallisen arvon arviointia ja käytettyjä digitointimäärityksiä dokumentoivat tiedot arkistoidaan (säilytetään pysyvästi) sähköisessä muodossa.²

Asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot säilytetään ensisijaisesti yksinomaan digitaalisessa muodossa, lukuun ottamatta niitä sähköiseen muotoon muutettuja analogisia asiakirjoja, joiden analoginen muoto on arkistolain 14 a §:ssä säädetyn mukaisesti kulttuurihistoriallisesti arvokas. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat analogiset asiakirjat arkistoidaan sekä analogisessa että digitaalisessa muodossa.

Analogisten asiakirjojen digitoinnin jälkeinen hävittäminen tai korvaaminen olemassa olevilla vastaavilla sähköisillä asiakirjatiedoilla on mahdollista, jos asiakirjalla ei ole toimijan oman arvion mukaan kulttuurihistoriallista arvoa, ja kun digitaalisten ilmentymien todistusvoimaisuus on varmistettu.

Kansallisarkisto määrää arkistolain (831/1994) 7, 8, 11 ja 14 a §:ien nojalla arkistolain 1 §:n 1 momentin kohtien 1–6 arkistonmuodostajien arkistoitavien (pysyvästi säilytettävien) digitoitavien asiakirjojen sähköiseen muotoon muuttamisen vaatimuksista seuraavaa:

Analogiset asiakirjat on muutettava sähköiseen muotoon Kansallisarkiston ajantasaisten vaatimusten mukaisesti, jotta niiden todistusvoimaisuus ja säilyvyys sähköisessä muodossa voidaan varmistaa.

Arkistonmuodostaja voi korvata ennen 1.1.2022 muodostuneet, digitoitavat arkistoitavat (pysyvästi säilytettävät) analogiset ilmentymät sähköiseen muotoon muutetuilla asiakirjoilla mikäli:

- asiakirjat eivät ole toimijan oman arvion mukaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaita,
- aineistot on digitoitu Kansallisarkiston hävittämiseen tähtäävän digitoinnin vaatimusten³ mukaan ja toimija on itse arvioinut digitaalisten ilmentymien olevan todistusvoimaisia,

¹ Arvonmääritys- ja seulontapolitiikan (KA/12247/07.01.01.03.00/2019) erillisliite 20.11.2020 Kansallisarkiston arvottamisen kategoriat ja kriteerit analogisten asiakirjojen säilytysmuodosta päättämiseksi.

² Kulttuurihistoriallisen arvon arviointia ja käytettyjä digitointimäärityksiä dokumentoivat tiedot määritetään tarkemmin seulontapolitiikan erillisliitteessä.

³ Päätöksen antohetkellä voimassa olevat digitointivaatimukset: Kansallisarkiston vaatimukset hävittämiseen tähtäävän digitointiin (KA/3357/07.01.02.04.02/2019), Kansallisarkiston määritykset arkistoitavien erikoisaineistojen digitointiin (KA/15780/07.01.02.04.02/2020).

KANSALLISARKISTO

- vaihtoehtoisesti digitointi on tehty ennen 1.10.2022 Kansallisarkiston vuoden 2016 digitointivaatimusten⁴ mukaan ja toimija on itse arvioinut digitaalisten ilmentymien olevan todistusvoimaisia.

Mikäli asiakirjojen digitaaliset ilmentymät eivät ole riittävän todistusvoimaisia, arkistoidaan myös analogiset ilmentymät tai ne muutetaan uudestaan sähköiseen muotoon. Arkistonmuodostaja on vastuussa todistusvoimaisuuden arvioimisesta.

Arkistonmuodostaja päättää hävittämisen edellytysten täyttymisestä ja toteutuksesta. Sähköiseen muotoon muutettujen tai jo sähköisessä muodossa olevien asiakirjojen analogisten ilmentymien hävittäminen on arkistolain 14 a §:n nojalla sallittua, jos se tapahtuu vaarantamatta asiakirjan tai siihen sisältyvän tiedon säilymistä, eheyttä ja autenttisuuden toteutusta sekä heikentämättä asiakirjan kulttuurihistoriallista arvoa tai oikeudellista todistusvoimaa. Siirtovelvollisen toimijan pitää siirtää sähköiset asiakirjat Kansallisarkistoon ennen analogisten asiakirjojen hävittämistä.

Tällä päätöksellä kumotaan ennen 1.1.2022 muodostuneiden analogisten ja digitoitujen asiakirjojen osalta seuraavat määräykset ja päätökset analogisen säilytysmuodon osalta:

- arkistolaitoksen määräys ja ohje 3.8.2010 Valtionhallinnon asiakirjojen seulonta ja hävittäminen (AL/19273/07.01.01.00/2008)
- kuntien asiakirjoja koskevat yleispäätökset
- julkishallinnon arkistonmuodostajien organisaatiokohtaiset seulontapäätökset

Kansallisarkiston arkistolain 14 a §:n nojalla antamat päätökset kulttuurihistoriallisesta arvosta jäävät edelleen voimaan.

Lisäksi määräyksestä arkistoitavien asiakirjojen muodosta (KA/15906/07.01.01.00/2021)⁵ kumotaan perustelumuioston 4 §:n menettely, jonka mukaan 1.1.2022 alkaen muodostuneille analogisille asiakirjoille tulee hakea Kansallisarkistolta päätös kulttuurihistoriallisesta arvosta.

Päätöksen soveltaminen

Tätä päätöstä sovelletaan digitointivaatimusten⁶ osalta kaikkiin ennen 1.1.2022 muodostuneisiin arkistoitaviin (pysyvästi säilytettäviin) ja ennen 1.10.2022 digitoituihin ja analogisiin asiakirjoihin, joita ei ole digitoitu. Kulttuurihistoriallisen arvon arviointimenettelyä koskevaa päätöksen osaa sovelletaan ilman

⁴ Arkistolaitoksen digitointivaatimukset 24.8.2016 arkistolaitoksen vaatimukset digitoidulle aineistolle (AL/11130/07.01.02.04.02/2008).

⁵ Kansallisarkiston antama määräys 22.12.2021 Määräys arkistoitavien asiakirjojen muodosta (KA/15906/07.01.01.00/2021).

⁶ Tällä viitataan päätöksen antohetkellä voimassa oleviin digitointivaatimuksiin (Kansallisarkiston vaatimukset hävittämiseen tähtävään digitointiin (KA/3357/07.01.02.04.02/2019), Kansallisarkiston määritykset arkistoitavien erikoisaineistojen digitointiin (KA/15780/07.01.02.04.02/2020)) ja arkistolaitoksen digitointivaatimuksiin 24.8.2016 arkistolaitoksen vaatimukset digitoidulle aineistolle (AL/11130/07.01.02.04.02/2008).

KANSALLISARKISTO

aikarajaa. Toimijan ei jatkossa tarvitse tehdä erillistä, organisaatiokohtaista seulontaesitystä asiakirjojen säilytysmuodosta.

Kansallisarkiston arkistoitavien asiakirjojen muotoa koskevan 22.12.2021 annetun määräyksen (KA/15906/07.01.01.00/2021) mukaan 1.1.2022 alkaen muodostuneet asiakirjat säilytetään pysyvästi yksinomaan sähköisessä muodossa. 1.1.2022 jälkeen muodostuneet arkistoitavat (pysyvästi säilytettävät) asiakirjat digitoidaan Kansallisarkiston voimassa olevien digitointimääräysten mukaisesti.

Arkistonmuodostajien on varmistettava asiakirjojen sekä niihin sisältyvien tietojen käytettävyys ja säilyminen, julkisuusperiaatteen toteutuminen sekä yksityisiä henkilöitä ja yhteisöjen oikeusturvaan liittyvien asiakirjojen saatavuus siten kuin arkistolaki (831/1994) edellyttää. Asiakirjoja ja niihin sisältyviä tietoja on säilytettävä siten, että ne ovat turvassa tuhoutumiselta, vahingoittumiselta ja asiattomalta käytöltä.

Arkistonmuodostajan soveltaessa tätä päätöstä organisaation asiakirjoihin ja tietoaineistoihin on arkistonmuodostajan tiedonhallintayksikkö velvoitettu kuvaamaan tekemänsä kulttuurihistoriallisen arvon arvioinnin toimenpiteet tiedonhallintamalliinsa lain julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019) 5 §:n edellyttämällä tavalla.

Päätöksen perustelut

Julkishallinnon toimijat ovat nykyisen päätösmenettelyn yhteydessä soveltaneet Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikkaa (KA/12247/07.01.01.03.00/2019) ja sen erillisliitettä Kansallisarkiston arvottamisen kategoriat ja kriteerit analogisten asiakirjojen säilytysmuodosta päättämiseksi.

Kansallisarkisto katsoo, että arkistonmuodostajilla on nykyisellään riittävästi osaamista ja kykyä seulontapolitiikan erillisliitettä omatoimisesti soveltaen arvioida sekä päättää analogisten asiakirjojen kulttuurihistoriallisesta arvosta. Annettavan päätöksen myötä Kansallisarkisto ei enää määrää seulontapäätöksissään analogisten arkistoitavien (pysyvästi säilytettävien) ilmentymien kulttuurihistoriallisesta arvosta.

Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikan kriteeriryhmien 6 (tiedon säilytysmuoto) ja 7 (kustannustekijät) perusteella arkistonmuodostajille annetaan tämän päätöksen myötä oikeus valita ennen 1.1.2022 muodostuneiden asiakirjojen pysyvästi säilytettäväksi säilytysmuodoksi digitoidut ilmentymät. Näiden analogisten ilmentymien digitoinnin jälkeinen hävittäminen tai korvaaminen olemassa olevilla vastaavilla digitaalisilla asiakirjatiedoilla on mahdollista, jos asiakirjalla ei ole toimijan oman arvion mukaan kulttuurihistoriallista arvoa, ja kun sähköisten asiakirjojen todistusvoimaisuus on varmistettu Kansallisarkiston digitointivaatimusten perusteella tässä päätöksessä ja perustelumuihostiassa osoitetulla tavalla.

KANSALLISARKISTO

Tavoitteena on säilyttää arkistoitavat asiakirjat yksinomaan sähköisessä muodossa, mikäli asiakirjan analogisella muodolla ei ole kulttuurihistoriallista arvoa. Samalla vähennetään digitointiin liittyviä hallinnollisia menettelyjä. Päätöksen tavoitetilä on yhtenäinen valmistelussa olevan arkistointilain tavoitteiden kanssa.

Päätöksen tiedoksiänto ja valitusosoitus

Tämä päätös annetaan tiedoksi hallintolain (434/2003) § 62 mukaisena yleistiedoksiäntona Kansallisarkiston verkkosivuilla, eikä päätöstä lähetetä erikseen tiedoksi asianosaisille toimijoille.

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä valittajan kotipaikka sijaitsee. Valitus on tehtävä kirjallisesti päätöksen liitteenä olevalla valitusosoituksella.

Kun valittajia on enemmän kuin yksi ja heidän kotipaikkansa ovat eri hallinto-oikeuksien tuomiopiirissä, muutosta haetaan valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen.

Sovelletut oikeusohjeet

Arkistolaki (831/1994) 1, 7, 8, 11, 14 a §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 21 §

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679) artikkelat 5, 7, 9 ja 89

Tietosuojalaki (1050/2018) 4 ja 6 §

Pääjohtaja

Päivi Happonen

Yksikönpäällikkö vs.

Minna-Liisa Mäkiranta

Lisätietoja päätöksestä antaa Kansallisarkisto, 029 533 7400, kirjaamo@kansallisarkisto.fi

KANSALLISARKISTO

Liitteet

Valitusosoitus

Perustelumuistio